

DEZVOLTAREA ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ, OBIECTIV FUNDAMENTAL AL INSTITUȚILOR EUROPENE

PREP.UNIV. IRINA-ELENA VOICA
CONF.UNIV.DR. LUCIAN-ION MEDAR
Universitatea „Constantin Brâncuși”, Tg-Jiu
Facultatea de Științe Economice

Summary: The most significant aim of the European Union is the promotion of the economical and social progress. This aim is realized with the help of the European Institutions.

Uniunea Europeană este rezultatul unui proces de cooperare și integrare care a început în anul 1951, între șase țări europene (Belgia, Germania, Franța, Italia, Luxemburg și Olanda), urmând ca ulterior să li se alăture alte 19 state (Danemarca, Irlanda și Regatul Unit în 1973; Grecia în 1981; Spania și Portugalia în 1986; Austria, Finlanda și Suedia 1995; Cipru, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Cehia, Slovacia, Slovenia și Ungaria în 2004), și se pregătește pentru o nouă extindere.

Scopul Uniunii Europene este de a organiza relațiile dintre statele membre și între popoarele acestora, într-o manieră coerentă, având drept suport solidaritatea.

Principalele obiective sunt:

– promovarea progresului economic și social;

În această direcție a fost instituită piața unică în 1993, iar moneda unică a fost lansată în 1999.

Progresului economic se realizează prin investiții, iar pentru a atrage investitorii sunt necesare reglementări legale stabile și permanente care să garanteze securitatea și planificarea afacerilor pe termen lung.

O altă prioritate a Uniunii Europene este folosirea în continuare a instrumentelor bazate pe dialog, acțiune diplomatică și cooperare economică, în plan internațional și regional. Împreună cu perspectiva statutului de stat membru al UE ca instrument cheie, măsurile pozitive continue vor menține pacea pe termen lung, stabilitatea politică și dezvoltarea economică în Europa Centrală și de Est. În acest sens, contribuția Uniunii Europene la Pactul de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est va cultiva pacea, democrația și respectul pentru drepturile omului și va aduce mai multă stabilitate în întreaga regiune.

Promovarea securității și prosperității în țările din afara Uniunii Europene și folosirea continuă a unor mecanisme mai subtile de abordare (asistența economică, cooperarea politică și instrumentele comerciale) va aduce mai mare vizibilitate Uniunii Europene pe arena internațională. Dezvoltarea armonioasă a unor relații de bună vecinătate cu țările din imediată apropiere a Uniunii Europene trebuie să primească un impuls mai accentuat.

– afirmarea identității Uniunii Europene pe scena internațională (prin ajutor umanitar pentru țările membre, o politică externă și de securitate comună, implicare în rezolvarea crizelor internaționale, poziții comune în cadrul organizațiilor internaționale);

– instituirea cetățeniei europene (care nu înlocuiește cetățenia națională dar o completează, conferând un număr de drepturi civile și politice cetățenilor europeni);

– dezvoltarea unei zone de libertate, securitate și justiție

Un rol important în realizarea acestor obiective îl au instituțiile implicate în conducerea Uniunii Europene: *Parlamentul European* (ales de către popoarele statelor membre), *Consiliul* (reprezentând guvernele statelor membre), *Comisia Europeană* (executivul și organismul cu drept de a iniția legislație), *Curtea de Justiție* (care asigură compatibilitatea cu dreptul comunitar), *Curtea de Conturi* (responsabilă de controlul folosirii fondurilor comunitare).

Parlamentul European are sediul la Strasbourg și deține 20 de comitete care își desfășoară sesiunile de lucru la Bruxelles. Este format din 732 de membri (în prezent există 626 de deputați, restul locurilor fiind rezervate în vederea extinderii) și reprezintă forumul democratic al Uniunii Europene, ai cărui membri sunt aleși prin vot universal din cinci în cinci ani de cetățeni cu drept de vot din statele membre. Funcțiile esențiale ale Parlamentului sunt:

- are atribuții legislative, adică adoptă legislația Uniunii (regulamente, directive, decizii). Participarea sa la procesul legislativ contribuie la garantarea legitimității democratice a textelor adoptate;

- poate modifica cheltuielile bugetare. În ultimă instanță, adoptă bugetul în întregime;
- exercită un control democratic asupra Comisiei. Aprobă desemnarea membrilor Comisiei și are dreptul de a cenzura Comisia. De asemenea, exercită un control politic asupra ansamblului instituțiilor.

Comisia Europeană are 25 de membri (comisari), dintre care un președinte și cinci vicepreședinți. În urma Consiliului European de la Nisa, țările mari au acceptat ca, începând din anul 2005, să renunțe la unul din cei doi comisari, în schimb “țările mici” au refuzat propunerea de a rămâne fără singurul comisar de care dispun; în documentul final a fost menținută o referire la plafonarea numărului de comisari la 27.

Ea este investită cu putere de inițiativă și execuție legislativă. Membrii comisiei acționează total independent în fața guvernelor țărilor membre, având un interes comun, acela al Uniunii Europene.

Cel care poate cenzura Comisia, este Parlamentul. Ea îndeplinește următoarele funcții de bază:

- dreptul de inițiativă – rolul său de inițiator al politicilor comunitare este unic. Comisia funcționează ca organ executiv al Uniunii Europene, veghind la respectarea Tratatelor. Ea reprezintă interesul comun și semnifică personalitatea Uniunii. Principala sa preocupare este aceea de a apăra interesele cetățenilor Europei. Cei 25 de membri ai Comisiei sunt aleși din cele 25 de state ale Uniunii Europene, și fiecare dintre ei depune un jurământ de independență.

- veghează la respectarea tratatelor Uniunii Europene, astfel încât legislația UE să fie corect aplicată de către Statele Membre, iar toți cetățenii și participanții la Piața Unică să poată beneficia de condițiile unitare asigurate.

- este organul executiv al Uniunii, având rolul implementării și coordonării politicilor. Una dintre atribuțiile sale executive constă în gestionarea bugetului anual al Uniunii și a Fondurilor Structurale, al căror principal scop este eliminarea decalajelor economice dintre zonele mai bogate și cele mai sărace ale Uniunii.

Consiliul Uniunii Europene reprezintă o instituție comunitară cu atribuții legislative ce ia decizii după avizul Parlamentului sau în procedura de co-decizie cu acesta și este format din 25 Miniștri, reprezentanți ai statelor membre și este condus, prin rotație, de fiecare stat.

Printre responsabilitățile Consiliului Uniunii Europene prezentate în Tratat de constituire a Uniunii Europene, amintim pe următoarele:

- este organismul legislativ al Comunității. Pentru a rezolva o gamă largă de probleme comunitare își exercită această putere legislativă împreună cu Parlamentul European;

- coordonează politica economică generală a Statelor Membre;

- încheie, în numele Comunității, acordurile internaționale cu alte state sau cu organizații internaționale;

- formează împreună cu Parlamentul European autoritatea bugetară care adoptă bugetul Comunității;

- adoptă deciziile necesare de definire și punere în practică a politicii de securitate comună, pe baza orientărilor generale trasate de Consiliul European;

- coordonează activitățile Statelor Membre și adoptă măsurile necesare cu privire la cooperarea polițienească și juridică în materie penală.

Consiliul European reprezintă reuniunea șefilor (25) de stat sau de guvern din statele membre, la care participă și președintele Comisiei Europene. Reuniunile au loc de două ori pe an, în general câte două zile în lunile iunie și decembrie.

Conform Tratatului de constituire a Comunităților Europene, rolul principal al Consiliului European este acela de a da “Uniunii impulsurile necesare dezvoltării sale” și de a defini “orientările politice generale”.

Funcțiile Consiliului European sunt următoarele:

- funcția de arhitect al evoluției instituționale a construcției europene (toate deciziile importante sunt luate sub impulsul lui);
- funcția de stabilire a orientărilor generale în materia politicii economice și sociale, precum și în domeniul politicii externe;
- funcția de decizie la cel mai înalt nivel a problemelor care apar în domeniul economic, social, financiar și al politicii externe;

Din punct de vedere juridic, Consiliul European nu reprezintă o instituție a Uniunii Europene, așa cum sunt Parlamentul European, Comisia Europeană, Consiliul Uniunii Europene, Curtea de Justiție sau Curtea de Conturi, acest lucru nu diminuează însă rolul său esențial în toate domeniile, pornind de la definirea și coordonarea orientărilor politice, arbitraj, până la deblocarea dosarelor dificile.

Curtea Europeană de Justiție este formată din 25 judecători și 8 avocați generali. Ea are rolul de a asigura interpretarea corectă și implementarea Tratatelor care stipulează că legea Uniunii prelevează în fața legii naționale.

Curtea de Justiție, ca instituție jurisdicțională a Comunității, reprezintă “coloana vertebrală” a acestui sistem de garanții. Ea este cea care trebuie să asigure uniformitatea interpretării și aplicării dreptului comunitar în fiecare Stat Membru, menținerea sa ca sistem comunitar și aplicarea sa în mod identic tuturor celor care i se supun.

Consiliul European de la Nisa a subliniat necesitatea reformei autorităților judiciare din UE, destinată îmbunătățirii eficacității sistemului judiciar. În acest sens sunt importante două aspecte: asigurarea posibilității ca reprezentanți din noile State Membre să participe la activitatea autorităților judiciare din UE și configurarea adecvată a deciziei preliminare.

Curtea Europeană de Conturi are 25 membrii, iar principalul său rol este de a controla sistemul de finanțare, și de a verifica din punct de vedere financiar legalitatea și corectitudinea întregii activități. Ea garantează, în fața Consiliului și Parlamentului European, corecta gestionare a fondurilor europene.

Institutul Monetar European și Banca Centrală Europeană este instituție în cadrul Uniunii Economice și Monetare ce are ca scop emiterea și girarea monedei Euro.

Banca Europeană de Investiții este creată pentru a facilita realizarea proiectelor de investiții. Prin acest lucru contribuie la dezvoltarea echilibrată, integrarea economică și creșterea coeziunii sociale în cadrul Uniunii Europene.

Uniunea Europeană respectă identitatea națională a statelor membre, în care sistemele de guvernare sunt fondate pe principii democratice, precum și drepturile și libertăților fundamentale ale omului, garantate prin Convenția Europeană.

Bibliografie:

1. Sandu D., „Spatiul social al tranziției”, Polirom, Iași 2000;
2. Dăianu D., „România și Uniunea Europeană”, Polirom, Iași, 2002;
3. Vrânceanu R.